

Довідка

про творчий внесок завідувача відділу розвитку територіальних громад і транскордонного співробітництва ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» В. В. Борщевського в наукову працю «Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку» (монографія у 8 томах)

Визначено основні напрями та форми еволюції інституційного забезпечення розвитку сільських територій у контексті наближення до вимог і стандартів ЄС. Адаптовано досвід сусідніх країн-членів ЄС щодо розвитку сільських територій на основі підвищення якості людського та соціального капіталу, укрупнення сільських територіальних громад та активізації інститутів громадянського суспільства. Виявлено роль неформальних інститутів у соціально-економічному розвитку сільських територій Карпатського регіону, а також запропоновано механізми нівелювання деструктивного впливу найбільш загрозливих інституційних дисфункцій, що спричиняють до зниження ефективності сільської економіки. З'ясовано закономірності економічного розвитку сільських територій Карпатського регіону на різних етапах їх еволюції. На основі цього доведено неспроможність особистих господарств населення, які є основними виробниками сільськогосподарської продукції в регіоні, забезпечувати належний рівень інноваційної активності та ефективності використання наявних земельних, матеріально-технічних і людських ресурсів. Оцінено потенціал нарощування зовнішньоекономічної діяльності сільських територій Карпатського регіону в умовах поглиблення європейської інтеграції України. Розроблено комплексний прогноз розвитку сільських територій Карпатського регіону з урахуванням перспективи поглиблення інституційних змін і диверсифікації сільської економіки. Окреслено стратегічні орієнтири становлення інноваційного сільськогосподарського виробництва в межах сільських територій Карпатського регіону на основі формування сприятливого інвестиційного клімату, удосконалення ринкової інфраструктури та проведення земельної реформи.

Творчий доробок В. В. Борщевського складає 9 монографій (з них 7 у співавторстві), 11 брошур, 10 статей у реферованих виданнях. Індекс цитування за версією Google Scholar: загальний індекс Хірша – 5, кількість цитувань – 86.

Директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», д.е.н., професор

В.С. Кравців

Довідка

**про творчий внесок завідувача відділу
розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій ДУ «Інститут
регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»
Іщук С. О. у наукову працю «Карпатський регіон: актуальні проблеми та
перспективи розвитку» (монографія у 8 томах)**

Розроблено: методологічний підхід до комплексної оцінки ефективності інвестиційної діяльності в регіоні, згідно з яким досліджується як структура напрямків капіталовкладень (у галузевому і територіальному розрізі), так і структура інвестицій за джерелами їх фінансування; математичний апарат (систему багатофакторних індексних моделей) для визначення ефективності інвестиційної діяльності в регіоні через призму відносних показників віддачі від інвестицій в основний капітал суб'єктів усіх видів економічної діяльності; методичний інструментарій для проведення багатоваріантної оцінки впливу структурних трансформацій, що відбуваються на галузево-територіальному рівні, на ефективність залучених в економіку регіону інвестиційних ресурсів; методичний підхід до оцінки рівня інвестиційної діяльності в регіоні (області) як сукупності адміністративних районів та міст обласного значення за системою індикаторів соціально-економічної ефективності капіталовкладень; метод визначення результативності впливу інвестицій на показники соціально-економічного розвитку регіону на основі побудованої системи кореляційно-регресійних залежностей; підхід до вибору важелів підвищення ефективності інвестиційної діяльності в регіоні крізь призму оптимізації структури інвестицій за джерелами надходження і за напрямками вкладень, виходячи з обраних критеріїв.

Творчий доробок С.О. Іщук складає 11 монографій (1 одноосібна), 7 брошур, понад 50 наукових статей у реферованих виданнях. Індекс цитування за версією Scopus =0, за версією Google Scholar: загальний індекс Гірша h=6 (цитовано праць – 60, кількість цитувань – 178).

Директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», д.е.н., професор

В. С. Кравців

Довідка
про творчий внесок директора ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І.Долішнього НАН України» Кравціва В.С.
в наукову працю «Карпатський регіон: актуальні проблеми та
перспективи розвитку» (монографія у 8 томах)

Розроблено концептуальні основи змісту та структуру наукової праці «Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку».

Розкрито методологічні аспекти процесу формування сучасної регіональної екологічної політики: витоки й суть теорії сталого розвитку, поняття екологічної безпеки в системі детермінант сталого регіонального розвитку, суті сучасної регіональної екологічної політики. Здійснено аналіз питань теорії та практики формування політики сталого розвитку гірських територій (гірської політики). Досліджено методологічні аспекти визначення ролі природно-ресурсного потенціалу регіону у забезпеченні цілей сталого розвитку. Запропоновано принципи формування політики сталого використання природних ресурсів гірського регіону. На їх основі розроблено систему стратегічних й операційних цілей та завдань природокористування в Карпатському регіоні України. Розкрито шляхи досягнення цілей ефективного використання природно-ресурсного потенціалу сталого розвитку Карпатського регіону. Результати цих досліджень висвітлені, зокрема, у матеріалах зарубіжних видань (2010), у монографії (2013), науковій доповіді (2014). Обґрунтовано шляхи досягнення цілей сталого розвитку Карпатського регіону України через розробку та реалізацію державної програми сталого розвитку регіону Українських Карпат (2013). Розроблено концепцію такої програми.

Творчий доробок Кравціва В.С. складає: 14 монографій (4 закордонні), 3 наукових доповідей, довідники, брошури, 151 стаття у наукових фахових виданнях тощо. Статей у реферованих виданнях 48. Індекс цитування за версією Scopus =0, за версією Google Scholar: загальний індекс Гірша h=10 (цитовано праць – 101, кількість цитувань – 323).

Заступник директора ДУ
«Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України»

Б.В. Ткачук
Ткачук Б.В.

Довідка
про творчий внесок завідувача відділу проблем ринкової
інфраструктури та транскордонного співробітництва Н. А. Мікули у
цикл праць «Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи
розвитку» (монографія у 8 томах)

Вивчення проблем транскордонного співробітництва Мікула Н. А. розпочала на початку 90-х років. Дослідження велися у кількох напрямках і пов'язані з розробкою, теоретичних, методологічних та практичних проблем формування та реалізації регіональної політики у прикордонних регіонах, зокрема, з використанням механізмів спеціальних економічних зон, розбудовою комунікаційної та прикордонної інфраструктури, у т.ч. на концесійних засадах; розвитку транскордонного співробітництва, підвищення ефективності діяльності єврорегіонів. Теоретичне узагальнення означених питань міститься в монографії «Міжрегіональне та транскордонне співробітництво» (Мікула, 2004). Новий підхід ґрунтується на концепції дослідження транскордонного регіону як унікальної територіальної системи, що охоплює суміжні прикордонні території сусідніх держав. Розвиток таких транскордонних регіонів базується на закономірностях і принципах, зумовлених системотворчими чинниками; специфічними підсистемами та формами організації життєдіяльності території з особливими процесами та явищами, які притаманні прикордонню.

Сформовано новий напрям регіональної економіки – теорія розвитку транскордонного регіону, який охоплює питання територіальної організації життєдіяльності транскордонного простору, функціонування транскордонних ринків, прикордонної торгівлі, дослідження кон'юнктури транскордонних ринків, формування транскордонної статистики, діяльності єврорегіонів.

Результати досліджень були використані автором при розробці Закону України «Про транскордонне співробітництво» в редакціях 2004, 2010, 2012, 2014 рр., а також у матеріалах до щорічної доповіді Президента «Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки – 2005 та 2006 рр.», при підготовці матеріалів для діяльності Українсько-польської Міжурядової Координаційної ради з питань міжрегіонального співробітництва та її Комісії з питань транскордонного співробітництва (2006-2013), при розробці Стратегій розвитку українсько-польського транскордонного регіону (2007, 2008) та стратегій розвитку українсько-угорського транскордонного регіону (2009).

Творчий доробок Н.А. Мікули складає 210 наукових праць, з них 7 монографій, розділи у 25 монографіях, 3 посібника і методичні рекомендації, 30 публікацій у зарубіжних виданнях (Болгарія, Угорщина, Словаччина, Польща). Індекс цитування: за версією Google Scholar індекс Гірша h=10, (цитовано 68 праць, сума цитувань 717)

Директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», д.е.н., професор

В. С. Кравців

Довідка
про творчий внесок завідувача відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону Державної установи «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» У. Я. Садової в наукову працю «Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку» (монографія у 8 томах)

Поглиблено теоретичні та методичні положення дослідження соціально-демографічного потенціалу регіону (СДПР) як базової дефініції (референта) регіональної демографії. Запропоновано авторське тлумачення таких понять як територіальна соціально-демографічна система, соціально-демографічний потенціал регіону. Розроблено та науково обґрунтовано логіко-структурну схему комплексного аналізу СДПР та його трансформаційної структури. Вказано на можливості існування явища внутрікомпонентного дисбалансу – невідповідності між величиною окремих складових внутрішньої структури СДПР складовим структури його середовища формування та реалізації (власне природи (біосфери), штучного середовища (техносфери), суспільних відносин (соціосфери), які через дисфункціональну трансформаційність дотичні до поступової втрати СДПР своїх елементів. Вказано на регіональні особливості трансформаційної структури соціально-демографічного потенціалу Карпатського регіону в світлі концепції соціальності та геопросторової парадигми, проаналізовано вплив факторів середовища на відтворення цього потенціалу (залежність тривалості життя від його якості, системи охорони здоров'я, генетичного здоров'я); спільно з Цапком С. О. розкрито глобалізаційні аспекти формування та реалізації соціально-демографічного потенціалу регіону («ультра парадоксальна» фаза демографічного переходу, яка корелює з переходом суспільства до індустріального і постіндустріального типу). У співпраці з Н. І. Андрусишин проведено моделювання перспектив розвитку соціально-демографічного потенціалу Карпатського регіону в контексті формування нового каркасу системи розселення території (з виділенням каркасного ефекту-результату системної взаємодії елементів територіальної системи, та його складових – агломерацію, заміщення). Разом з М. М. Біль, В. Я. Бідаком та Р. Т. Тесликом запропоновано проект Концепції регіональної демографічної політики розвитку Карпатського регіону України.

Загалом, творчий доробок У. Я. Садової складає 208 праць. Зокрема, 14 монографій (з них 1 особиста), 1 довідник, 15 брошур та 63 наукових статей у реферованих виданнях.

За версією Google Scholar індекс Гірша h=7 (цитовано 25 праць, сума цитувань – 202).

**Директор ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України»,
 доктор економічних наук, професор**

В. С. Кравців

Довідка

**про творчий внесок заступника директора з наукової роботи
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»
Сторонянської І. З. у наукову працю «Карпатський регіон: актуальні
проблеми та перспективи розвитку»
(монографія у 8 томах)**

Розроблено розроблено концепцію забезпечення фінансової спроможності областей Карпатського регіону за рахунок активізації бюджетних та небюджетних методів фінансового забезпечення місцевого розвитку. До засадничих положень концепції віднесено: зміцнення фінансової незалежності регіонів, територіальних громад; відмова від патерналістської моделі відносин між регіонами та центром і стимулювання ефективного використання власного фінансового потенціалу Карпатського регіону; забезпечення ефективності міжбюджетних відносин; нарощення обсягів бюджетних видатків інвестиційного характеру. Разом з д.е.н., проф. Козоріз М.А. розроблено методологію дослідження впливу інструментів та важелів фінансової політики на соціально-економічний розвиток Карпатського регіону, запропоновано ефективну модель управління фінансами регіону на основі гармонізації регіональних та загальнонаціональних інтересів у фінансовій сфері. Доведено необхідність відмови від тотального підходу до реалізації регіональної політики та її побудови на засадах індивідуального, селективного підходу до забезпечення розвитку регіонів, що обумовлено значною диференціацією регіонів України за рівнем фінансово-економічного потенціалу і сукупністю інших об'єктивних чинників. Це дозволить перейти від простого розподілу бюджетних ресурсів, які є у розпорядженні регіону, до імплементації механізмів управління фінансовим потенціалом регіону, що передбачає стимулювання та активне залучення фінансів суб'єктів господарювання та населення регіону, а також зовнішніх інвесторів задля розвитку соціально-економічної регіональної системи. Вироблено пропозиції щодо підвищення дієвості бюджетних механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку, переходу від патерналістської моделі фінансових відносин між центром та регіонами до моделі ендогенного регіонального зростання на основі ефективного використання власної ресурсної бази, суттєвого зниження рівня фінансової централізації в країні та активізації ролі регіонального та місцевого рівнів у системі фінансового забезпечення регіонального розвитку.

Творчий доробок Сторонянської І.З. складає 14 монографій (4 одноосібні), 6 брошур, 67 наукових статей у реферованих виданнях. Індекс цитування за версією Scopus =0, за версією Google Scholar: загальний індекс Гірша h=7 (цитовано праць – 56, кількість цитувань – 168).

Директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», д.е.н., професор

В. С. Кравців

Довідка

про творчий внесок доктора економічних наук, професора,
проректора з наукової роботи і міжнародних зв'язків
Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій Л.Т. Шевчук
у цикл наукових праць
“Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку”

Любов Теодорівна Шевчук є знаним вченим у царині регіональної та міської економіки. До творчого внеску Л. Т. Шевчук у цикл наукових праць належать теоретичні та практичні результати дослідження. Так, автором розроблено теоретико-методологічні основи вивчення особливостей розвитку малих міст Карпатського регіону, які базуються на удосконаленому понятійно - термінологічному апараті (запропоновано визначення понять “українське” та “карпатське” місто, уточнено низку інших понять; здійснено класифікацію малих міст за різними ознаками, розроблено інструментарій дослідження на основі використання неокласичних та еконофізичних моделей зростання міст, що дало можливість отримати нові знання про особливості функціонування та можливості перспективного розвитку малих міст в умовах нестабільної соціально-економічної ситуації в країні та регіонах зокрема, виявити проблеми розвитку та розробити заходи, спрямовані на їх розв'язання.

Автором розроблено пропозиції щодо поліпшення соціально-економічного розвитку малих міст в структурі міської мережі регіону із врахуванням потенціалів росту середніх та великих міст, в основі яких лежить ідея домінантного розвитку тих чи інших регіональних функцій в конкретних малих містах регіону в умовах зміцнення опорного каркасу регіону загалом.

Практична значимість отриманих результатів полягає у розробці пропозицій щодо коригування прогнозно-планової документації для перспективного розвитку малих міст Карпатського регіону, реалізації заходів з активізації стратегічного планування розвитку малих міст регіону на основі удосконалення їх інформаційного забезпечення та наукового й консультативно-дорадчого супроводу (в частині актуалізації стратегічних цілей розвитку малих міст); обґрунтуванні пропозицій щодо подолання проблем розвитку малих міста на основі впровадження низки заходів на державному, регіональному та муніципальному рівнях. Низка пропозицій знайшла впровадження в удосконаленні Державної цільової програми підтримки соціально-економічного розвитку малих міст на 2011-2015 роки, розробці регіональних стратегій соціально-економічного розвитку Львівської області.

Творчий доробок Л.Т. Шевчук становить понад 420 наукових праць, серед яких одна одноосібна монографія, 8 навчальних посібників, з них 3 – у співавторстві, параграфи у 14 колективних монографіях (у співавторстві), 10 текстів лекцій, програм та методичних положень до вивчення навчальних дисциплін, два препринти наукових доповідей, 145 наукових статей, з них 85 – у реферованих виданнях. Загальна кількість посилань на публікації автора (згідно бази даних Scopus) становить h=0, за версією Google Scolar, індекс Гірша становить h=11 (цитовано 84 праці, сума цитувань – 292).

Ректор
дійсний член Академії економічної кібернетики України,
дійсний член Академії економічних наук України,
кандидат технічних наук, професор

Я. М. Бакушевич

Довідка

про творчий внесок завідувача відділу
регіональної економічної політики ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України»

Шульц С. Л. у цикл праць «Карпатський регіон: актуальні проблеми та
перспективи розвитку» (монографія у 8 томах)

Визначено ознаки адаптаційної моделі модернізації промисловості регіону та обґрунтовано пріоритети стратегії її реалізації з врахуванням модернізаційного потенціалу промисловості, який включає наявні ресурси та умови функціонування вітчизняних промислових підприємств і свідчить про можливість проведення модернізаційних змін. Запропоновано методичний підхід до оцінки структурних зрушень у просторово-галузевої структурі промисловості регіонів, що базується на аналізі динаміки індексу регіональної концентрації у галузевому розрізі.

Розроблено методичний підхід до інтегральної оцінки потенціалу модернізації промисловості регіонів з врахуванням вагових коефіцієнтів часткових потенціалів, який на відміну від існуючих підходів, дозволяє оцінити якісний стан та резерви використання відповідних видів ресурсів складових потенціалу і може використовуватись при здійсненні моніторингу реалізації стратегій та програм розвитку промисловості регіонів.

Запропоновано методику оцінки рівня інноваційності промислових підприємств Карпатського регіону, який будується на визначені системи показників-індикаторів оцінки рівня інноваційної діяльності, методі обчислення масштабів інноваційного процесу як сукупності факторних ознак, ідентифікованих за умов використання графоаналітичного підходу й комплексної стандартизації відповідних вихідних показників представлених в п'яти векторній системі координат. Цей підхід дозволив побудувати інноваційний профіль промислових підприємств та виявити слабкі місця кожної складової інноваційності і сформулювати пропозиції щодо її поліпшення.

Творчий доробок С.Л. Шульц складає 13 монографій (1 одноосібна), 3 брошури, понад 130 наукових статей у реферованих виданнях. Індекс цитування за версією Google Scholar: загальний індекс Хірша – 6, кількість цитувань – 134.

Директор ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М. І. Долішнього
НАН України», д.е.н., професор

В. С. Кравців